

Ролята на гражданските организации при подкрепата на търсещи международна закрила и други групи чужденци

Ива Александрова, Център за
изследване на демокрацията

Социо-демографски профил

Търсещи международна закрила

- Между 1993 и 2010 г. бежанският поток съставлява предимно мъже, които пристигат сами (70 %). Голяма част от търсещите закрила са над 18-годишна възраст (86,5 %)
- През 2013 и 2014 г. обаче профилът показва увеличаващ се дял на семействата, жените и децата
- През 2013 г. сред търсещите закрила най-голям е дялът на хората с основно (30 %) и начално образование (24,6 %), следвани от тези със средно (22 %). С висше образование са 7 %, като дялът на мъжете сред тях е малко по-висок от този на жените.

Социо-демографски профил

Граждани на трети страни (ГТС)

- Между 2009 и 2013 г. се удвоява броят им от 21 000 души до 43 000 души.
- Най-висок в страната е делът на ГТС, произхождащи от Руската федерация (41 % от всички ГТС през 2009 г. и 35 % през 2013 г.), Украйна (10,2 % през 2009 г. и 8,2 % през 2013 г.) и Турция (10 % през 2011 г. и 17 % през 2013 г.)
- Живеят в по-големите градове - в София живеят 31 %, във Варна 10,5 %, в Пловдив 9,2 %, в Бургас 6,8 % и в Благоевград 4,2 %
- Над 1/3 имат доходи над 1 800лв, имат собствен капитал, занимават се с бизнес
- 54% оценяват финансовото си състояние като средно, а 20% като заможни

Непридружени деца

- Увеличаване на броя след начало на вълната от Сирия – от 269, от които 63 непридружени, през 2012 до 2 270, 183 от които непридружени, през 2013
- Официални данни на ДАЗД – за 2013 има 204 случая на непридружени деца – чужденци, по-голямата част от които са момчета на възраст 14-18 години
- Произход: Сирия (33 % или 67 деца), Афганистан (24,5 % или 50 деца), Мали (11 % или 23 деца), Кот Д'Ивоар (6 % или 12 деца), Ирак и Алжир (5,4 % за всяка от двете страни или по 11 деца)

Основни ангажирани институции

Държавна агенция за бежанците (ДАБ)

Министерство на вътрешните работи –
Дирекция “Гранична Полиция” и “Миграция”

Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД)

Международни организации: Върховен комисар
за бежанците на ООН (ВКБООН)

Основни НПО

- Български червен кръст
- Български хелзински комитет
- Асоциация за бежанци и мигранти
- Център за правна помощ – Глас в България
- Каритас
- Съвет на жените бежанки в България
- Приятели на бежанците и Проект бежанци

Проблеми в отношенията с институциите

Незнанието на български език и липсата на информация на разбираем език – от процедурите за подновяване на разрешително за пребиваване, предоставяне на международна защита или хуманитарен статут, образование или ползването на здравни услуги, достъп до пазара на труда

За търсещите закрила проблеми могат да възникнат на всеки етап, свързан с уреждането на правния им статут – от регистрирането на молбата, производството по предоставяне на защита, до евентуалното обжалване и последваща интеграция

Предизвикателства пред правна подкрепа при процедура за закрила и обжалване на отказ за предоставяне на закрила

Проблеми в отношенията с институциите - 2

В процеса на производство не се отчитат наличието на травми от пътуването или преживяна в страната на произход

Битови проблеми в центровете за настаняване

Проблеми с достъп до широк брой услуги: намиране на жилища, здравеопазване, образование

При непридружените деца - специфични проблеми, свързани с предоставянето на статут, образование, психологическа подкрепа

Интеграция

Нужда от развитие на политиките в областта на образованието – достъп; подкрепа за ученици и учители

Необходимостта от диференциран подход на интеграционната политика спрямо различните полове, особено в области като заетост и социално подпомагане

Адресиране на дискриминацията

Механизми за взаимодействие между институции и НПО

- Второстепенна роля на гражданския сектор във формирането на политиките по отношение на бежанците и мигрантите
- В новосъздадения Национален съвет по миграция и интеграция - НПО могат да бъдат канени на отделни заседания, но не са част от Съвета
- Липсват и механизми и консултации за включване

Механизми за взаимодействие между институции и НПО

- Големият брой услуги предоставяни от НПО всъщност са задължение на държавата
- *Национална стратегия за интеграция на лицата, получили между-народна закрила в Република България (2014 – 2020 г.)* набелязва областите на сътрудничество между институциите и НПО: информация, координация и взаимно подпомагане на дейности, които имат общ резултат
- Има драфт за създаването на *Координационен механизъм за работа с деца бежанци*